

ĢENERĀLADVOKĀTES KRISTĪNES ŠTIKSAS-HAKLAS
[CHRISTINE STIX-HACKL] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 10. maijā¹

I — Ievads

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

2. Muitas kodeksa 4. pantā sniegtas šādas definīcijas:

“Šajā Kodeksā terminiem ir šāda nozīme:

1. Ar 2004. gada 28. maija lēmumu *College van Beroep voor het bedrijfsleven* [Apelācijas tiesa tirdzniecības un rūpniecības jautājumos] (Nīderlande) (turpmāk tekstā — “iesniedzējtiesa”) iesniedza Tiesai prejudiciālu jautājumu par Kopienu Muitas kodeksa interpretāciju. Iesniedzējtiesas mērķis būtībā ir noskaidrot, vai muitas nodoklis ir “pēc likuma maksājams” Regulas (EEK) Nr. 2913/92² 236. panta nozīmē arī tādā gadījumā, ja Muitas kodeksā paredzētās paziņošanas procedūras piemērošanā ir konstatēta formāla kļūda — pamata prāvā runa ir par paziņotājas iestādes kompetences neesamību.

[.]

9. “Muitas parāds” nozīmē: personas pienākumu samaksāt ievedmuitas nodokļu summu (ievedmuitas parāds) vai izvedmuitas nodokļu summu (izvedmuitas parāds), kas piemērojams atsevišķām precēm saskaņā ar spēkā esošajiem Kopienas noteikumiem.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — Padomes 1992. gada 12. oktobra Regula par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Muitas kodekss” vai “MK”).

[..]

23. "Spēkā esošie noteikumi" nozīmē Kopienas vai valsts noteikumus.

2. Ja maksājamā muitas nodokļa summa ir iegrāmatota muitas deklarācijā zināšanai, muitas dienesti var noteikt, ka summa nav jādara zināma saskaņā ar 1. punktu, ja vien norādītā nodokļa summa neatbilst šo dienestu noteiktajai summai.

3. Muitas kodeksa 20. panta 1. punkts, kas ir iekļauts II sadaļā ar nosaukumu "Faktori, kas nosaka ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļu, kā arī citu paredzēto pasākumu piemērošanu attiecībā uz preču tirdzniecību", paredz:

[..]"

"Muitas parāda rašanās gadījumā likumā noteikto muitas nodokļu pamats ir Eiropas Kopienas muitas tarifs".

6. Muitas kodeksa VII sadaļas 5. nodaļā ar nosaukumu "Muitas nodokļu atmaksāšana vai atļaušana" iekļautā 236. panta 1. punkts paredz:

4. Muitas kodeksa VII sadaļas 2. nodaļa attiecas uz muitas parāda rašanos. Tajā paredzētie noteikumi it īpaši attiecas uz muitas parāda rašanās apstākļiem, kā arī rašanās brīdi un vietu.

"Ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļi ir jāatmaksā, ja tiek konstatēts, ka to maksāšanas brīdī šāda muitas nodokļu summa pēc likuma nav bijusi maksājama vai ka tā iegrāmatota pretēji 220. panta 2. punktam."

5. Muitas kodeksa VII sadaļas 3. nodaļā ar nosaukumu "Muitas parāda summas samaksa" iekļautais 221. pants nosaka:

7. Muitas kodeksa VIII sadaļu ar nosaukumu "Pārsūdzēšana" veido 243.–246. pants. Muitas kodeksa 243. panta 1. punkta pirmā daļa nosaka:

"1. Muitas nodokļa summu, tiklīdz tā iegrāmatota, dara zināmu parādniekam saskaņā ar attiecīgajām procedūrām.

"Ikvienai personai ir tiesības pārsūdzēt muitas dienestu lēmumu, kas attiecas uz tiesību aktu muitas jomā piemērošanu un viņu skar tieši un individuāli."

B — *Valsts tiesības*

8. *Algemene wet inzakerijksbelastingen* [Likums par valsts nodokļiem] (turpmāk tekstā — “AWR”) 22.a panta 1. un 2. punkts nosaka:

“1) Kopienas Muitas kodeksa 221. panta 1. punktā paredzētā muitas nodokļa summas paziņošana notiek, [muitas] inspektoram izdodot paziņojumu par maksājumu.

2) Atkāpjoties no 1. punkta, antidempinga maksājuma vai kompensācijas maksājuma gadījumā paziņojumu par maksājumu izdod ekonomikas ministrs.”

(EUR 28 154,88). 1998. gada 19. februārī nosūtot vēstuli, prasītāja par šo lēmumu iesniedza sūdzību. Ar 1998. gada 18. maija vēstuli tā sūdzību atsauc, jo bija beidzies noteiktais termiņš.

10. Vienlaikus tā lūdza saskaņā ar Muitas kodeksa 236. pantu atmaksāt samaksāto antidempinga maksājuma summu. Tā kā attiecīgā gadījumā inspektors saskaņā ar AWR 22.a panta 2. punktu pārstāvēja nekompetentu iestādi, tad samaksātais antidempinga maksājums nebija “pēc likuma maksājams”. Ar 2000. gada 12. aprīļa lēmumu lūgums atmaksāt antidempinga maksājumu tika noraidīts; par šo lēmumu iesniegto sūdzību atbildētājs pamata prāvā noraidīja 2000. gada 9. oktobrī.

III — Fakti un tiesvedība

9. Ar 1997. gada 18. decembra paziņojumu par maksājumu *Belastingdienst/Douane district Roosendaal* [Rozendāles muitas apgabala nodokļu pārvalde] inspektors (turpmāk tekstā — “inspektors”) paziņoja prasītājai pamata prāvā, proti, sabiedrībai *Transport Maatschappij Traffic BV* (turpmāk tekstā — “prasītāja”), ka tās antidempinga maksājuma parāda summa ir NLG 62 045,20

11. Ar 2002. gada 13. februāra spriedumu iesniedzējtiesa atcēla lēmumu par noraidījumu atbilstoši prasījumiem, kas bija izklāstīti par minēto lēmumu iesniegtajā prasībā. Atbildētājs pamata prāvā 2002. gada 19. novembrī pieņēma jaunu lēmumu, ar ko tas atkārtoti noraidīja prasītājas sūdzību par to, ka tika noraidīts tās lūgums atmaksāt antidempinga maksājumu. 2002. gada 24. decembrī prasītāja par to atkārtoti iesniedza prasību iesniedzējtiesā.

IV — Prejudiciālais jautājums

12. 2004. gada 28. maijā iesniedzējtiesa nolēma uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai Kopienas Muitas kodeksa 236. pantā iekļautais jēdziens “pēc likuma [ir] maksājams” ir interpretējams tā, ka ir jānoskaidro tikai tas, vai ir izpildīti Muitas kodeksa VII sadaļas 2. nodaļā paredzētie muitas nodokļu parādu rašanās priekšnoteikumi, vai arī tā, ka summa pēc likuma ir maksājama tikai tad, ja nav neviena iemesla — pat tāda, kas būtu balstīts uz spēkā esošiem valsts noteikumiem Muitas kodeksa 4. panta 23. punkta nozīmē —, uz kuru varētu atsaukties, lai apstrīdētu to, kādā veidā ir paziņots fakts, ka nodokļi ir maksājami?”

13. Būtībā, uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ievadmuitas nodokļu summa maksāšanas brīdī nav “pēc likuma maksājama” Muitas kodeksa 236. panta nozīmē, ja paziņošana nav notikusi “atbilstoši”, tādējādi pārkāpjot Muitas kodeksa 221. panta 1. punktu.

V — Tiesiskais vērtējums

A — Muitas kodeksa 236. panta 1. punkta pirmās daļas formulējums

14. Muitas kodeksa 236. panta 1. punkta pirmā daļa paredz, ka ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļi ir jāatmaksā, ja tiek konstatēts, ka to maksāšanas brīdī šāda muitas nodokļu summa pēc likuma nav bijusi maksājama. Šis jēdziens “pēc likuma maksājams” nav precīzi definēts ne 236. pantā, ne citos Muitas kodeksa pantos. Arī balstoties uz parasto šī jēdziena nozīmi, nav iespējams panākt skaidru šī jēdziena interpretāciju. “Pēc likuma” var vienlaicīgi attiekties gan tikai uz Kopienu tiesībām, gan uz visu piemērojamo tiesību normu kopumu.

15. Muitas kodeksa 4. panta 23. punktā tiek norādīts uz “Kopienas vai valsts noteikumiem”. Tomēr šī norāde ir saistīta ar Muitas kodeksā lietotā jēdziena “spēkā esošie noteikumi” definīciju. No tā nevar izdarīt secinājumus par jēdziena “pēc likuma” vai “pēc likuma maksājams” saturu.

16. Arī formulējums, ka summai ir jābūt “maksājamai”, norāda tikai uz to, ka ir jābūt izpildītiem maksājamo nodokļu parāda raša-

nās priekšnoteikumiem. Tajā nav noteikts, kas šos priekšnoteikumus veido, it īpaši vai viens no tiem ir arī nodokļu summas "atbilstoša" paziņošana atbilstīgi valsts procesuālajām normām.

spriest par to, no kādiem apstākļiem ir atkarīga parāda esamība.

17. Tā kā Kopienų tiesību normas dalībvalstīm ir vienādā mērā saistošas visu valodu redakcijās, tad, interpretējot Kopienų tiesību normu, savstarpēji ir jāsalīdzina visu valodu redakcijas³. Vienveidīgas interpretācijas nepieciešamība, lai nodrošinātu vienveidīgu piemērošanu, aizliedz normu vērtēt izolēti un liek to interpretēt, ņemot vērā visu citu valodu redakcijas⁴. Tomēr Muitas kodeksa 236. panta 1. punkta pirmā teikuma gadījumā no citu valodu redakcijām neizriet nekāda papildu norāde jēdziena "pēc likuma maksājams"⁵ piemērošanas jomas noteikšanai.

19. Tādējādi interpretāciju nevar balstīt tikai uz minētās normas attiecīgu formulējumu.

B — Sistēmiskā interpretācija

1) Muitas kodeksa 221. panta 1. punktā paredzētās paziņošanas nozīme Muitas kodeksa sistēmā

18. Prasītāja norāda — tā kā Muitas kodeksa 236. panta 1. punkts paredz, ka "maksāšanas brīdī" muitas nodoklis pēc likuma nebija maksājams, būtu jāņem vērā visi apstākļi, kas iestājušies līdz attiecīgam brīdim. Parāda esamība ir jāvērtē maksāšanas brīdī; tomēr no minētā teikuma formulējuma nevar

20. Gan prasītāja pamata prāvā, gan Nīderlandes valdība savos apsvērumos atsauca uz paziņošanas [procedūras] vietu ar Muitas kodeksu izveidotajā sistēmā, kā arī uz paziņošanas nozīmi.

3 — 1982. gada 6. oktobra spriedums lietā 283/81 *Ciuffi* u.c. (*Recueil*, 3415. lpp., 18. punkts), 1988. gada 14. decembra spriedums lietā C-291/87 *Huber* (*Recueil*, 6449. lpp., 11. punkts) un 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-236/97 *Codan* (*Recueil*, 1-8679. lpp., 25. punkts).

4 — 1969. gada 12. novembra spriedums lietā 29/69 *Stauder* (*Recueil*, 419. lpp., 3. punkts), 1979. gada 12. jūlija spriedums lietā 9/79 *Koschmiske* (*Recueil*, 2717. lpp., 6. un turpmākie punkti) un 1988. gada 7. jūlija spriedums lietā 55/87 *Moksel* (*Recueil*, 3845. lpp., 15. punkts).

5 — "Skyldigt efter lovgivningen" — dāņu, "legally owed" — angļu, "légalement dû" — franču, "legalmente dovuto" — itāļu, "wettelijk verschuldigd" — holandiešu, "legalmente devido" — portugāļu un "legalmente debido" — spaņu valodas redakcijā.

21. Tā kā pastāv iespēja Muitas kodeksa 221. panta 2. punktā paredzētajos gadījumos atteikties no paziņošanas, Nīderlandes valdība secina, ka nepaziņošana neko nemaina tajā apstākļi, ka nodoklis ir "pēc likuma maksājams". Tomēr šis arguments nav pārliecinošs. Lai kaut kādā mērā aizstātu pazi-

ņošanu, Muitas kodeksa 221. panta 2. punkts paredz, ka maksājamo nodokļu summas ir jānorāda muitas deklarācijā. Līdz ar to šo normu varētu interpretēt arī tādējādi, ka minētā norāde pilda paziņošanas funkciju, tai skaitā arī attiecībā uz jēdzienu "pēc likuma maksājams".

23. Kā piemērs jāmin tas, ka Muitas kodeksa 221. panta 3. punkta formulējums savukārt norāda uz to, ka muitas parāda rašanās un maksāšanas termiņa iestāšanās ir stingri jānošķir. Muitas kodeksa 221. panta 3. punkta pirmajā teikumā ir noteikts paziņošanas termiņš, ko sāk skaitīt *no muitas parāda rašanās*, kas tādējādi norāda uz to, ka parāda paziņošanas brīdī šis [parāds] jau ir radies. Šo interpretāciju apstiprina arī 221. panta 3. punkta otrais teikums, kurā, ievērojot tajā minētos nosacījumus, muitas iestādēm tiek dota iespēja parādu paziņot pat pēc šī termiņa beigām, ja tās (attiecīgajā brīdī, kas ir ilgu laiku pirms paziņošanas) nav varējušas noteikt precīzu pēc likuma maksājamo nodokļu summu.

22. Prasītāja norāda, ka Muitas kodeksa 4. panta 9. punkts definē nodokļu parādu kā personas pienākumu samaksāt ievedmuitas nodokļu summu (ievedmuitas parāds) vai izvedmuitas nodokļu summu (izvedmuitas parāds), kas piemērojams atsevišķām precēm saskaņā ar spēkā esošajiem Kopienas noteikumiem. Tomēr maksāšanas pienākums rodas tikai pēc Muitas kodeksa 221. panta 1. punktā paredzētās paziņošanas. Tā tas ir tikai tiktāl, ciktāl parasti (222. panta 1. punkta a) apakšpunkts) maksāšanas termiņš sākas tikai no paziņošanas brīža. Šajā normā vēl nekas nav teikts, kopš kura brīža muitas parāds principā ir maksājams, jo parāda rašanās un samaksas termiņa iestāšanās ir viens no otra nodalāmi, atšķirīgi jēdzieni, ņemot vērā parāda rašanās un samaksas termiņa iestāšanās laiku. Tādēļ no Muitas kodeksa 4. panta 9. punkta, kas attiecas uz maksāšanas *pienākumu*, neizriet, ka tas rodas tikai līdz ar parāda samaksas termiņa iestāšanos, proti, pēc parāda paziņošanas.

24. Turklāt Nīderlandes valdība ir norādījusi, ka 236. panta 1. punkta otrais teikums paredz ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļu atļaušanu, ja tiek konstatēts, ka to iegrāmatošanas brīdī šāda nodokļu summa pēc likuma nav bijusi maksājama, kas ir pretrunā viedoklim par paziņošanas noteicošo nozīmi. Tā kā no Muitas kodeksa 221. panta 1. punkta izriet, ka paziņošana notiek pēc iegrāmatošanas, tad, ja no paziņošanas būtu atkarīgs tas, vai parāds ir "pēc likuma maksājams", neviens parāds iegrāmatošanas brīdī nebūtu pēc likuma maksājams un līdz ar to vienmēr būtu jānotiek parāda atļaušanai. Tādēļ attiecīgai summai vienmēr ir jābūt pēc likuma maksājamai vēl pirms iegrāmatošanas un paziņošanas.

25. Tādējādi paziņošanai paredzētā vieta un funkcija ar Muitas kodeksu izveidotajā sistēmā liecina par to, ka no paziņošanas nav atkarīgs tas, vai parāds ir “pēc likuma maksājams”.

2) Jēdziena “pēc likuma maksājams” lietošana citās Muitas kodeksa normās

26. Norādes par jēdziena “pēc likuma maksājams” nozīmi varētu sniegt arī šī paša jēdziena lietošana citās Muitas kodeksa normās.

27. Komisija savos rakstiskajos apsvērumos ir norādījusi, ka Muitas kodeksa 220. un 228. pantā iekļautā norāde uz “pēc likuma maksājamiem” nodokļiem ir saistīta ar to aprēķināšanu saskaņā ar Eiropas Kopienu muitas tarifu, kas norāda uz to, ka tad, ja šis jēdziens ir lietots Muitas kodeksā, tas attiecas tikai uz muitas nodokļa summas aprēķināšanas metodi. Šis secinājums tomēr nav pārliecinošs, jo gan no Muitas kodeksa 220. panta, gan no 228. panta 2. punkta otrā teikuma skaidri izriet, ka šīs normas attiecas (tikai) uz muitas parāda summas aprēķināšanu. Taču to nevar attiecināt uz Muitas kodeksa 236. panta 1. punktu.

28. Muitas kodeksa 217. pants, kas attiecas uz iegrāmatošanu un uz kuru Komisija ir atsaukusies tajā pašā argumentācijā, proti, tā 1. punkta otrās daļas b) apakšpunkts attiecas uz “pēc likuma iekasējamo [maksājamo] nodokļu summu”. Arī tas pierāda, ka nosacījumi tam, lai summa būtu “pēc likuma maksājama”, ir jābūt izpildītiem vēl pirms tās iegrāmatošanas.

29. Līdzīgi arī Komisijas norādītajā 201. panta 3. punkta trešajā teikumā ir minēts gadījums, kurā ir notikusi “pilnīga vai daļēja likumā noteikto muitas nodokļu neiekasēšana”, kas liecina par to, ka runa ir jau par pēc likuma maksājamiem nodokļiem, ko *pēc tam* iekasē vai neiekasē.

30. Turklāt Komisija norāda, ka arī no Muitas kodeksa 20. panta 1. punkta izriet, ka vienīgais maksājamā muitas nodokļa pamats ir Eiropas Kopienu muitas tarifs, tādējādi jēdziens “pēc likuma maksājams” attiecas tikai uz muitas nodokļa summas aprēķināšanu. 20. panta 1. punkts paredz, ka muitas parāda rašanās gadījumā “pēc likuma maksājamās” nodokļu summas pamats ir Eiropas Kopienu muitas tarifs. Aplūkojot šo normu atsevišķi, šķiet, ka tā pierāda, ka atbilde uz jautājumu, vai muitas parāds ir “pēc likuma maksājams”, ir atkarīga tikai no attiecīgā muitas parāda aprēķināšanas metodes.

31. Tomēr no Muitas kodeksa 20. panta 1. punkta izriet arī tas, ka muitas nodokļi ir pēc likuma maksājami jau "muitas parāda rašanās gadījumā". Muitas parāda rašanās apstākļi ir reglamentēti Muitas kodeksa VII sadaļas 2. nodaļā; saskaņā ar kuru muitas parāda rašanās ir saistīta ar preču laišanu brīvā apgrozībā un muitas parāds rodas brīdī, kad tiek pieņemta muitas deklarācija. Savukārt nepieciešamība parādniekam paziņot muitas iestāžu konstatēto muitas parādu (221. pants), kā arī šīs paziņošanas mērķis panākt muitas parāda maksāšanu un līdz ar to Muitas kodeksa 222. pantā paredzētā maksāšanas termiņa sākšanos ir reglamentēts Muitas kodeksa VII sadaļas 3. nodaļā ar nosaukumu "Muitas parāda summas samaksa". Šī parāda esamības un tā iekasēšanas nošķiršana savukārt ļauj izdarīt secinājumu, ka muitas parāda rašanās nav atkarīga no paziņošanas (kas notiek pēc parāda rašanās) un ka paziņošana neietekmē muitas parāda esamību.

32. Komisija savu argumentāciju turklāt pamato ar Muitas kodeksa 79. pantu. Arī šajā pantā ir lietots jēdziens "pēc likuma maksājams", jo tā otrajā teikumā ir minēti "pēc likuma maksājami nodokļi".

33. Tā kā paziņošana ir VII sadaļas 3. nodaļā paredzētās nodokļu iekasēšanas procedūras

daļa, šis formulējums tikai apstiprina to, ka nodoklis Muitas kodeksa nozīmē ir pēc likuma maksājams jau pirms iekasēšanas, kas tiek uzsākta ar 217. pantu paredzēto iegrāmatošanu.

34. Jēdziena "pēc likuma maksājams" lietošana citās Muitas kodeksa normās apstiprina interpretāciju, saskaņā ar kuru paziņošana neietekmē to, vai summa ir "pēc likuma maksājama".

3) Par Regulu (EEK, *Euratom*) Nr. 1552/89

35. Nīderlandes valdība savos rakstiskajos apsvērumos ir norādījusi, ka viena no Muitas kodeksa 221. panta 1. punktā paredzētās paziņošanas funkcijām izriet no Regulas (EEK, *Euratom*) Nr. 1552/89⁶, kuras 2. panta 1. punkta pirmais teikums nosaka, ka "Kopieniu tiesības uz pašu resursiem [...] rodas, tiklīdz ir izpildīti muitas tiesiskajā regulējumā paredzētie nosacījumi par nodokļu iegrāmatošanu un to paziņošanu parādniekam". Pretēji agrākajai redakcijai, proti, "[..]

6 — Padomes 1989. gada 29. maija Regula (EEK, *Euratom*) Nr. 1552/89, ar ko īsteno Lēmumu 88/376/EEK, *Euratom* par Kopieniu pašu resursu sistēmu (OV L 155, 1. lpp.), redakcijā, kas grozīta ar Padomes 1996. gada 8. jūlija Regulu (*Euratom*, EK) Nr. 1355/96 (OV L 175, 3. lpp.); šī redakcija atbilst 2. panta 1. punktam Padomes 2000. gada 22. maija Regulā (EK, *Euratom*) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 94/728/EK, *Euratom* par Kopieniu pašu resursu sistēmu (OV L 130, 1. lpp.).

līdzko ir zināms parādnieks un kompetentās pārvaldes iestādes var aprēķināt nodokļa apmēru, *ievērojot visus attiecīgos Kopien noteikumus šajā jautājumā*" (mans izcēlums slīprakstā), no pēdējās redakcijas formulējuma nevar secināt, vai ar minēto "muitas tiesisko regulējumu" saprot tikai Kopien tiesību normas, vai arī valstu tiesību normas.

proti, uz Padomes Regulas (EEK) Nr. 1430/79⁷ 2. panta 1. punktu, norādot, ka tas paredzēja atmaksāšanu, tiklīdz iegrāmatotā summa jebkāda iemesla dēļ pārsniedza pēc likuma maksājamo summu; prasītāja piebilst, ka šī norma netika grozīta ar tiesisko regulējumu, kas aizstāja iepriekšējās normas.

36. Šo normu aplūkojot kopā ar Muitas kodeksa normām, netiek rasts nekāds risinājums saistībā ar nepieciešamo interpretāciju.

4) Normas, kas bija spēkā pirms Muitas kodeksa 236., kā arī 221. panta

37. Savos rakstiskajos apsvērumos prasītāja norāda, ka no agrāk spēkā esošajiem noteikumiem, kas aizstāti ar Muitas kodeksa 236. un 221. pantu, varētu izrietēt piemērota pašlaik spēkā esošo noteikumu interpretācija.

38. Prasītāja balstās uz normu, kas bija spēkā pirms Muitas kodeksa 236. panta 1. punkta,

39. Nav nepieciešams noskaidrot, vai ar Muitas kodeksu patiešām nebija paredzēts izdarīt grozījumus⁸. Kaut arī iepriekš spēkā esošais tiesiskais regulējums noteica, ka nav svarīgi, *kāda iemesla dēļ* summa nav maksājama, šajā gadījumā tomēr ir jānoskaidro, *vai*, neraugoties uz to, ka, paziņojot parādu, bija pārkāptas valsts tiesību normas par kompetenci, summu var uzskatīt par "pēc likuma maksājamu" Muitas kodeksa 236. panta 1. punkta nozīmē. Prasītāja secina, ka šis nav tas gadījums tikai tāpēc, ka pieņem, ka attiecīgā parāda summa ir maksājama tikai tad, ja par to ir atbilstoši un pienācīgi

7 — Padomes 1979. gada 2. jūlija Regula par ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļu atmaksāšanu vai atlaišanu (OV L 175, 1. lpp.).

8 — Par to faktiski liecina arī Muitas kodeksa preambulas pirmais apsvērumš, kura teksts ir šāds: "Kopienas pamats ir muitas savienība; tā kā ir ieteicams Kopienas tirgotāju un muitas dienestu interesēs apkopot kodeksā muitas noteikumus, kas pašlaik ietverti daudzās Kopienas regulās un direktīvās; tā kā šim uzdevumam ir būtiska nozīme iekšējā tirgus izveidē [...] Šajā pašā sakarā skat. Wille, *Das Neue an neuen Zollkodex der Gemeinschaft*, ZfZ 1993, 162., 167. lpp., kā arī Fabian, *Erstattung, Erlaß und Nacherhebung von Einfuhr- und Ausfuhrabgaben der Europäischen Gemeinschaft*, 1994, 48. lpp.

paziņots. Tieši šis ir tas jautājums, uz kuru ir jāsniedz atbilde.

40. Katrā ziņā saskaņā ar iepriekš minēto Regulas (EEK) Nr. 1430/79 2. panta 1. punkta noteikumu "ivedmuitas nodokļus atmaksā vai atlaiž, ja kompetentām iestādēm tiek pierādīts, ka šo nodokļu iegrāmatotā summa [...] jebkāda iemesla dēļ pārsniedz pēc likuma maksājamo nodokļu summu". [Neoficiāls tulkojums] Arī šis noteikums liecina par to, ka iespēja saņemt atpakaļ nodokļu summu, kas ir pārmērīga un nav pēc likuma maksājama, attiecas tikai uz tiem gadījumiem, kuros, ņemot par pamatu nepareizu aprēķinu bāzi, muitas nodokļa summa tika aprēķināta nepareizi⁹. Turklāt tas izriet arī no Regulas Nr. 1430/79 preambulas, kurā ir norādīts uz aprēķinu vai pārrakstīšanās kļūdām, kā arī nepareizu vai nepilnīgu muietošanas pamatu. Jāatsaucas arī uz Regulas (EEK) Nr. 3040/83¹⁰ 1. panta 1. punktu, kurš, sniedzot legālo definīciju, precizē, ka "pēc likuma maksājami nodokļi" Regulas Nr. 1430/79 2. panta nozīmē ir tie ivedmuitas nodokļi, kas "atbilstoši tiesiskajam regulējumam, kurš ir spēkā dienā, kad tiek pieņemts pieteikums preču laišanai brīvā apgrozībā, ieskaitot noteikumus par pazeminātas muitas nodokļu likmes vai nulles likmes piemērošanu, būtu jāiekasē par attie-

cīgajām precēm, ja būtu atbilstoši sniegti visi pierādījumi un iesniegti visi dokumenti, kas nepieciešami šī tiesiskā regulējuma piemērošanai, un ja kompetentās iestādes tos tiešām būtu ņēmušas vērā, aprēķinot šo nodokļu summu"¹¹. [Neoficiāls tulkojums]

41. No visa iepriekš minētā izriet, ka argumentācijai, pamatojoties uz Regulas (EEK) Nr. 1430/79 2. panta 1. punktu, nevar piekrist.

42. Prasītāja atsauca arī uz Regulas (EEK) Nr. 1854/89¹² 6. panta 1. punktu, kas tika aizstāts ar Muitas kodeksa 221. panta 1. punktu. Šis noteikums tāpat kā pašlaik spēkā esošais 221. panta 1. punkts paredz "atbilstošu" paziņošanu un līdz ar to šajā ziņā tie bija formulēti vienādi. Prasītāja uzskata, ka, pārkāpjot atbilstošos valsts noteikumus¹³ laikā, kad bija spēkā Regulas (EEK) Nr. 1854/89 6. panta 1. punkts¹⁴, tika

11 — Līdzīga koncepcija ir pausta 1991. gada 18. aprīļa spriedumā lietā C-79/89 *Brown Boveri* (*Recueil*, I-1853. lpp., 33. un turpmākie punkti), veltot uzmanību kļūdainai muitas nodokļu iekasēšanai no *materiāli tiesiskā* aspekta (attiecībā uz Regulas Nr. 1430/79 2. panta 1. punktu); skat. arī Friedrich. *Erstattung, Erlass und Nacherhebung von Zöllen, Steuern und Abgaben*. No: Kruse (izdevējs) *Zölle, Verbrauchssteuern, europäisches Marktordnungsrecht*, 1988, 118. lpp.

12 — Padomes 1989. gada 14. jūnija Regula par muitas parāda rezultātā radušos ivedmuitas vai izvedmuitas nodokļu summu iegrāmatošanu un maksāšanas noteikumiem (OV L 186, 1. lpp.).

13 — Skat. iepriekš 8. punktu.

14 — Iespējams, ka tas tā ir tāpēc, ka Regulas Nr. 1854/89 6. panta 1. punkts noteica, ka valsts tiesību aktos ir jāparedz paziņošanas kārtība.

9 — Skat. iepriekš 8. zemsvītras piezīmē minēto *Fabian* attiecībā uz minētajām gadījumu grupām, 48. lpp. un turpmākās lappuses.

10 — Komisijas 1983. gada 28. oktobra Regula (EEK) Nr. 3040/83, ar ko paredz dažus noteikumus Padomes Regulas (EEK) Nr. 1430/79 par ivedmuitas vai izvedmuitas nodokļu atmaksāšanu vai atlaišanu 2. un 14. panta piemērošanai (OV L 297, 13. lpp.).

pārkāpta arī pēdējā minētā norma; ar spēkā esošo Muitas kodeksa 221. panta 1. punktu, kas aizstāja agrāk spēkā esošo normu, nekādus grozījumus šajā sakarā nebija paredzēts veikt.

43. Nav nekādas judikatūras, kas attiektos uz atbilstošo Regulas Nr. 1854/89 6. panta 1. punkta aspektu interpretāciju. Vienīgajā nolēmumā¹⁵, kas attiecas uz šo tiesību normu, ir izdarīti secinājumi par tajā paredzēto termiņu, bet ne par to, kāda nozīme ir prasībai par “atbilstošu” paziņošanu. Pat tad, ja prasītājas apgalvojums tomēr būtu pamatots, tas vēl nenozīmētu, ka pienākuma parādu “atbilstoši” paziņot neizpilde ietekmētu jēdziena “pēc likuma maksājams” kvalifikāciju.

44. Tādējādi ir jākonstatē, ka, izvērtējot agrāk spēkā esošos noteikumus, nevar piekrist tai Muitas kodeksa 236. panta 1. punkta interpretācijai, ko atbalsta prasītāja.

C — Teleoloģiskā interpretācija

45. Visbeidzot, jēdziena “pēc likuma maksājams” interpretācijai nepieciešamie apstākļi

15 — 1999. gada 7. septembra spriedums lietā C-61/98 *De Haan Beheer* (Recueil, I-5003. lpp.).

varētu izrietēt no attiecīgā noteikuma jēgas un priekšmeta.

46. Ievedmuitas nodokļi ir Kopienų pašu resursi, kuru reglamentēšana ir tikai un vienīgi Kopienų kompetencē¹⁶. No tā izriet, kā pareizi norāda Nīderlandes valdība, īpašas intereses nodrošināt vienveidīgu interpretāciju Kopienā, un tādēļ Muitas kodekss¹⁷ stingri ierobežo jebkuras iespējamās valsts tiesību normu īpatnības.

47. Ja pievienotos prasītājas viedoklim, atzīstot, ka summu var atzīt par pēc likuma maksājamu tikai tad, ja par to ir atbilstoši un pienācīgi paziņots, nodokļu atmaksāšana saskaņā ar Muitas kodeksa 236. panta 1. punktu lielā mērā būtu atkarīga no dalībvalsts procesuālo normu izpildes. Šīs normas var būtiski atšķirties tieši saistībā ar nepieciešamās paziņošanas atbilstību tiesību aktiem. Tādējādi, ja piekristu šim viedoklim, tas nenodrošinātu Muitas kodeksa vienveidīgu piemērošanu. Tas ietekmētu ne tikai Eiropas Savienības budžetu, bet saistībā ar dalībvalstu atšķirīgo procesuālo praksi radītu arī konkurences izkropļojumus. Tādēļ jēdziens “pēc likuma maksājams” ir interpretējams tādā veidā, ka tas attiecas tikai uz

16 — Skat. EKL 26., 95., 133. un 269. pantu, kā arī Padomes 1994. gada 31. oktobra Lēmumu 94/728/EK, *Euratom* (OV L 293, 9. lpp.), kas tika aizstāts ar 2000. gada 29. septembra Padomes Lēmumu 2000/597/EK, *Euratom* par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 253, 42. lpp.).

17 — Tas attiecas uz Muitas kodeksa 235. un 236. pantā paredzēto nodokļu atmaksāšanu un atlaianu, Muitas kodeksa 222. panta 1. punktā paredzēto termiņa pagarināšanu, Muitas kodeksa 222. panta 2. punktā paredzēto maksāšanas pienākuma apturēšanu, maksāšanas atlikšanu Muitas kodeksa 224.-228. punkta nozīmē un nokavējuma procentu samazināšanu vai pilnīgu atlaianu saskaņā ar Muitas kodeksa 232. panta 1. un 2. punktu.

(Kopienu) tiesību normām, kas reglamentē parāda rašanos.

48. Šī paša iemesla dēļ ir jānoraida arī argumentācija, kas pamatota ar Muitas kodeksa 221. panta 3. punktu. Šajā sakarā prasītāja norāda, ka minētajā normā paredzētajam trīs gadu termiņam nebūtu nozīmes, ja tā izbeigšanās nekādā veidā neietekmētu pazīmi "pēc likuma maksājams". Prasītāja pareizi norāda, ka saskaņā ar pretējo viedokli, ko es atbalstu, termiņa izbeigšanās nenozīmē to, ka nodokļu parāds nav (vai vairs nav) pēc likuma maksājams Muitas kodeksa 236. panta 1. punkta nozīmē. Tomēr, tā kā termiņa izbeigšanās aizkavē vēlāku paziņošanu un līdz ar to muitas parāda maksāšanas pieprasīšanu, tā rada sekas tajos gadījumos, kad muitas parāds vēl nav samaksāts. Šajos gadījumos tas rada situāciju, ka nodokļu parāda maksāšanas termiņš nekad neiestājas (kaut arī šis parāds ir radies)¹⁸. Jebkura pretēja interpretācija savukārt novestu pie tā, ka to summu atmaksāšana, kas kā ievadmuitas nodokļi tiek iekasētas Kopienas budžetā tās izdevumu segšanai, būtu atkarīga no to valsts procesuālo normu ievērošanas, uz ko norāda Muitas kodeksa 221. panta 1. punkts, iz-

mantojot frāzi "atbilstoši". Šāds nevar būt normas saturs, ņemot vērā Muitas kodeksa vienvēidīgu piemērošanu visā Kopienā un ar to saistīto vienlīdzīgu attieksmi pret visiem muitas parādniekiem¹⁹.

49. Šo secinājumu nemaina arī prasītājas arguments, kas attiecas uz Muitas kodeksa 243. pantu. Prasītāja uzskata, ka paziņošana atbilstoši Muitas kodeksa 221. panta 1. punktam nav lēmums Muitas kodeksa 243. panta nozīmē. Prasītāja uzskata, ka pretējā gadījumā, ņemot vērā, pirmkārt, Muitas kodeksa 243. pantu un, otrkārt, atmaksāšanas lūgumu atbilstoši Muitas kodeksa 236. pantam, būtu jāatzīst divi analogi tiesību aizsardzības līdzekļi ar līdzīgu mērķi. Prasītāja norāda arī uz to, ka paziņošanu reglamentē valsts tiesību normas, līdz ar to, ja nepiekrīt šim viedoklim, saistībā ar tiesību aizsardzības līdzekļi, ko paredz Muitas kodeksa 243. pants, būtu jāpārbauda valsts tiesību normas un tādējādi lēmums būtu atkarīgs no valsts tiesību normām. No tā izriet, ka saistībā ar paziņošanu attiecīgā persona var lūgt tikai nodokļu atmaksāšanu vai atlaišanu saskaņā ar Muitas kodeksa 236. pantu; tikai atbildi uz šādu lūgumu var uzskatīt par lēmumu Muitas kodeksa 243. panta nozīmē. Tādējādi prasītāja uzskata, ka netiek nodrošināta tiesiskā aizsardzība, jo saistībā ar kļūdu, kas ir pieļauta attiecībā uz paziņošanu, nevar atsaukties uz Muitas kodeksa 236. panta 1. punktu.

18 — Šajā pašā sakarā skat. iepriekš 8. zemsvitras piezīmē minēto *Witte*, 162. un 167. lpp.

19 — Skat. 1985. gada 14. novembra spriedumu lietā 299/84 *Karl-Heinz Neuman* (*Recueil*, 3663. lpp., 25. punkts).

50. Tomēr par minēto tiesiskās aizsardzības neesamību var runāt tikai tad, ja pieņem, ka saistībā ar paziņošanu nevar iesniegt prasību saskaņā ar Muitas kodeksa 243. pantu. Tomēr šī pieņēmuma pareizība šajā gadījumā nav jāpārbauda. Šī argumentācija, kuras mērķis ir novērst atkarību no valsts normām, jebkurā gadījumā rada to, ka lēmums par lūgumu atmaksāt nodokļus ir atkarīgs arī no tā, vai ar paziņošanu ir pārkāptas valsts procesuālo tiesību normas, līdz ar to atšķirības valsts tiesiskajā regulējumā tomēr

ietekmētu Kopienu muitas tiesisko regulējumu.

51. Tādējādi arī no teleoloģiskās interpretācijas izriet, ka neatkarīgi no paziņošanā pieļautām procedūras kļūdām, ņemot vērā valsts tiesību aktus, muitas nodokļu summa ir “pēc likuma maksājama”.

VI — Secinājumi

52. Tādējādi es ierosinu Tiesai uz *College van Beroep voor het bedrijfsleven* uzdoto jautājumu atbildēt šādi:

“Muitas kodeksa [Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienu Muitas kodeksa izveidi] 236. pantā iekļautais jēdziens “pēc likuma maksājams” ir interpretējams tādējādi, ka tas attiecas tikai uz Muitas kodeksa VII sadaļas 2. nodaļā paredzētajiem muitas parāda rašanās apstākļiem, nevis uz valsts tiesību normām, saskaņā ar kurām var secināt, ka saistībā ar Muitas kodeksa 221. panta 1. punktā paredzēto paziņošanu ir pieļauta kļūda; līdz ar to maksājamo nodokļu summa to maksāšanas brīdī ir “pēc likuma maksājama” Muitas kodeksa 236. panta nozīmē, pat ja summa nav “atbilstoši” paziņota, tādējādi pārkāpjot Muitas kodeksa 221. panta 1. punktu.”